

ПРИЛОЖЕНИЕ III. СХЕМИ ЗА ФИНАНСОВА ПОМОЩ И КРЕДИТНИ ЛИНИИ ЗА ВЕИ

Финансови стимули за ВЕИ

Развитието на ВЕИ в България се насърчава и подпомага посредством редица финансови и фискални стимули:

1. Гарантирани от правителството преференциални тарифи и срочни договори

Основната схема за подпомагане и насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници е чрез преференциалните тарифи, определени в *Закона за възобновяемите енергийни източници*, които се прилагат за производителите на такава енергия с изключение на водноелектрическите централи с инсталирана мощност над 10 MW и електроцентралите, работещи с биомаса и с капацитет над 5 MW. Държавната комисия за енергийно и водно регулиране всяка година определя съотношенията на преференциалните тарифи (лв./MWh) въз основа на проверка на технологичното развитие и определени технически показатели.

В допълнение на тези тарифи законът предвижда продължителни периоди на задължително изкупуване на енергията от ВЕИ от страна на мрежовите оператори – 20 години за биомасата, соларните и геотермалните източници и 12 години за други ВЕИ като водата и вятъра. Преференциалните тарифи в България са определени на нива, сходни с нивата в западните държави, и поради това би трябвало да са достатъчен стимул за насърчаване на възобновяемите енергийни източници (последните данни за преференциалните тарифи са представени в Приложение II).

Освен това в *Закона за акцизите и данъчните складове* са определени финансовите стимули конкретно за използването на биогорива (например сведени до нула акцизни ставки за някои биогорива).

2. Търговия със зелени сертификати

Наредбата за издаване на зелени сертификати и търговия с тях след 2012 г. трябва да въведе единна система, позволяваща на производителите на енергия от ВЕИ да търгуват зелени сертификати с производителите на енергия по конвенционалните методи. Наредбата ще определя задължителните минимални квоти електроенергия от възобновяеми източници, които обществените доставчици трябва да включат като процент от общия годишен размер на произвежданата от тях електроенергия.

3. Приходи от намаляване на въглерода

Според преработената през 2009 г. Директива за европейската система за търговия с емисии⁹⁶ след 2013 г. допустимите количества емисии на въглероден диоксид за производителите на електроенергия няма да бъдат освободени от такса. Вместо това квотите ще трябва да бъдат закупувани на аукциони, а генерираните приходи ще се получават директно от страните членки, за да ги използват по своя преценка. Директивата обаче предвижда, че държавите от Съюза трябва да отделят най-малко 50 % от тези приходи за конкретни действия в областта на насърчаване на ВЕИ, екологично улавяне и геоложко съхранение на CO₂, енергийна ефективност и неутрализиране на социалното въздействие на климатичните промени. От страните членки се изисква само да информират Комисията за изразходването на приходите от квоти и за вида на предприетите действия⁹⁷.

4. Схеми за финансова помощ и кредитни линии

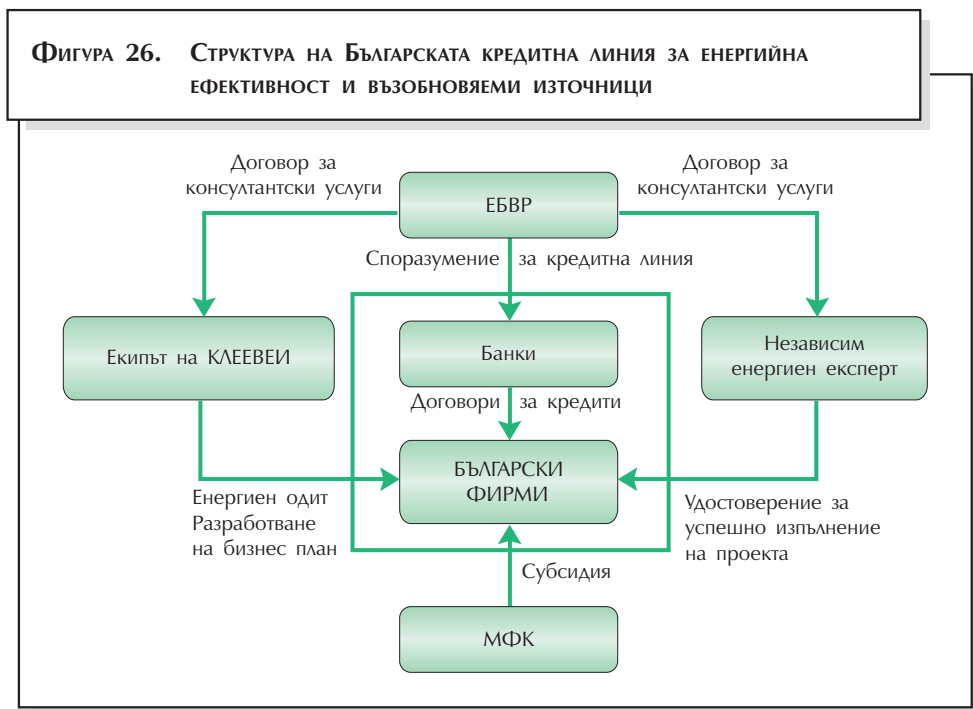
Националният план за действие за енергията от възобновяеми източници представя финансовите инструменти, които се използват за насърчаване на производството и потреблението на енергия от ВЕИ в България:

- Българската кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми източници субсидира производството на енергия от ВЕИ. Тя е част от Международния фонд „Козлодуй“ (10 млн. евро), който започва да функционира през март 2004 г. Кредитната линия осигурява финансиране на съответните банки, които отпускат на местния бизнес кредити за инвестиране в проекти, свързани с възобновяеми енергийни източници. Субсидията се осигурява чрез предоставяне на 20 % от банковия заем.
- Инвестициите в сферата на енергийната ефективност и възобновяемата енергия могат да бъдат осигурени чрез Фонда за енергийна ефективност, който предлага безплатна техническа помощ и по-ниски от повечето предлагани пазарни лихви за заеми по проекти, свързани с повишаване на енергийната ефективност или използване на ВЕИ. Могат да кандидатстват проекти с общ бюджет между 30 000 и 3 млн. лв. и период на изплащане до 5 години.
- Европейската инвестиционна банка и Международният фонд „Козлодуй“ финансират Центъра за енергийна ефективност (ЦЕЕ), който има за цел да насърчава енергийната ефективност и да подпомага използването на възобновяема енергия в България. Предлага се комбинация от заеми и грантове, както и техническа помощ за планиране и изпълнение на проектите. Могат да кандидатстват проекти с бюджет между 40 000 и 25 млн. евро.
- Българската кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми източници (КЛЕЕВЕИ) осигурява грантове за частни компании и предлага безплатно техническо съдействие. Кредитната линия финансира широк спектър от проекти в областта на енергийната ефективност и ВЕИ чрез грантове в размер до 15 % от капитала, отпуснат като заем на фирмата.

⁹⁶ Преработена Директива на ЕС за търговия с емисии (Директива 2009/29/ЕО).

⁹⁷ Правен справочник на Лондонския университетски колеж, <http://www.ucl.ac.uk/ccfpr/ccsfinancing-europe-ETS.php>

КЛЕЕВЕИ се финансира чрез Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) и Международния фонд „Козлодуй“. Те предлагат кредитни линии на банките в България, които от своя страна предлагат заеми на частни холдингови компании, разработващи проекти за енергийна ефективност и използване на ВЕИ.

Източник: http://www.beerecl.com/cms/?q=en/about_structure

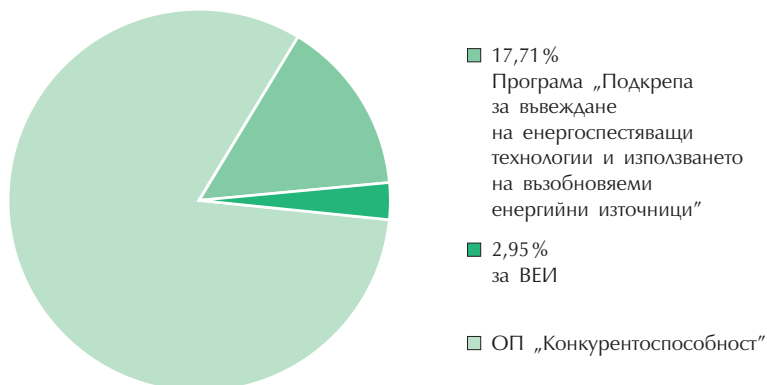
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда е държавна компания, създадена със *Закона за опазване на околната среда*, за финансиране на широк спектър от екологични проекти. В областта на възобновяемата енергия се осигуряват средства за изграждане на малки ВЕЦ чрез петгодишни безлихвени заеми. Те могат да съставляват до 70 % от общата стойност на проекта и не могат да надвишават 1,5 млн. лв.

Допълнително финансиране за производството на енергия от възобновяеми източници се предлага чрез Оперативните програми на ЕС – тематични канали, по които средствата на ЕС се отпускат в страната. Оптималното използване на местния потенциал за производство на възобновяема енергия е заложено като приоритет в Националната стратегическа референтна рамка за периода 2007 – 2013 г. и е осигурена подкрепа чрез Оперативните програми „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, „Регионално развитие“ и Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г.

Според данни от *Обединената информационна система за управление и наблюдение на средствата от структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН)* Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ (наричана по-нататък ОП „Конкурентоспособност“) разполага със

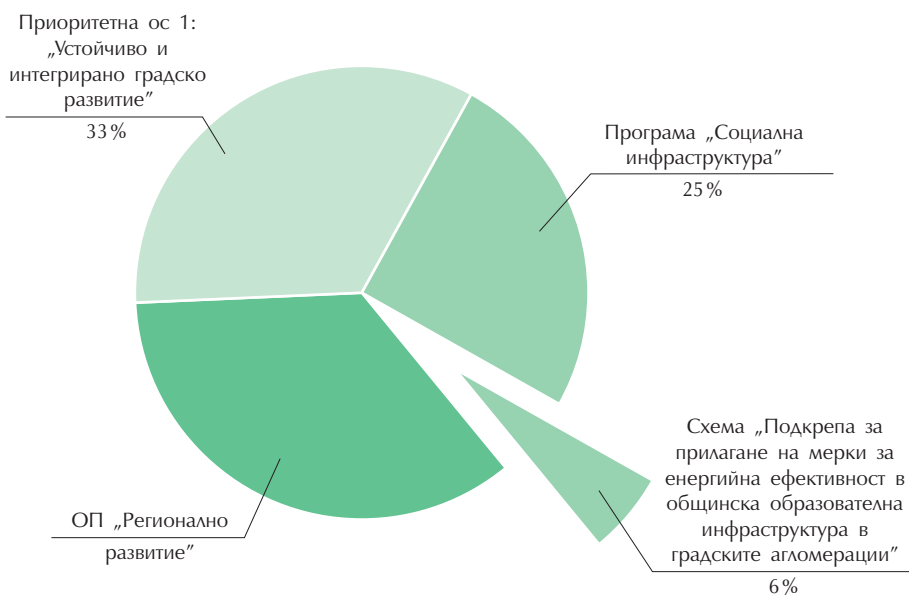
средства в размер на 1,9 млрд. лв. ОП „Конкурентоспособност“ предвижда изразходване на 403 млн. лв. за „Въвеждане на енергоспестяващи технологии и възобновяеми енергийни източници“. От тези средства едва 3 % са заделени за насърчаване на използването на ВЕИ⁹⁸.

Фигура 27. Дял на индикативното финансиране на ВЕИ в рамките на ОП „Конкурентоспособност“

Източник: Център за изследване на демокрацията, 2011.

Фигура 28. Дял на договореното финансиране от ОП „Регионално развитие“ по схемата „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура в градските агломерации“

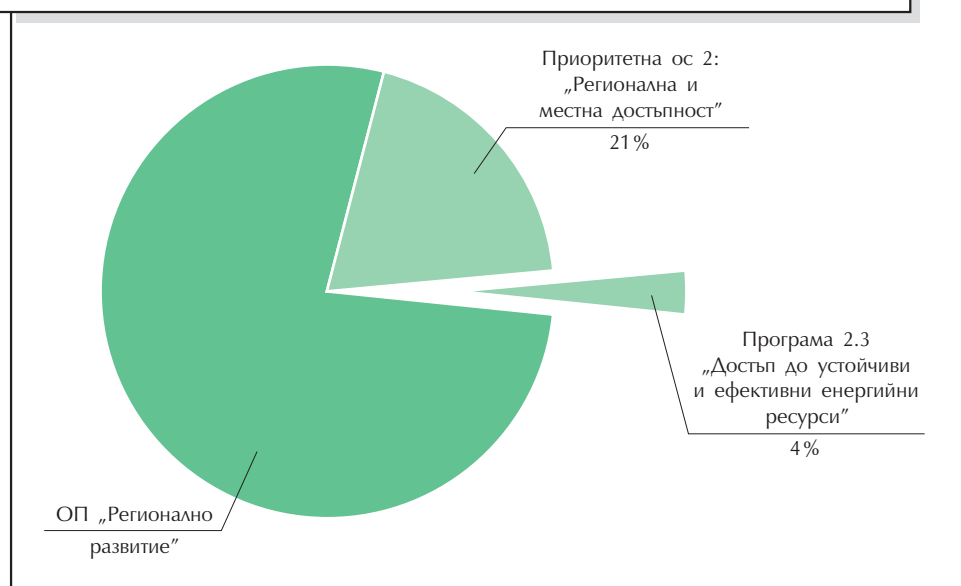
Източник: Център за изследване на демокрацията, 2011.

⁹⁸ Използвани са данни от <http://umispublic.minfin.bg/> и <http://www.eufunds.bg/bg/page/96>

Оперативна програма „Регионално развитие“ разполага общо с 3,1 млрд. лв. От тях 83 млн. лв. (6 %) са предназначени за схема за устойчиво развитие, наречена „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура в градските агломерации“.

Освен това ОП „Регионално развитие“ предвижда изразходването на 117 млн. лв. за „Достъп до устойчиви и ефективни енергийни ресурси“, което е около 4 % от общото индикативно финансиране в рамките на ОП „Регионално развитие“.

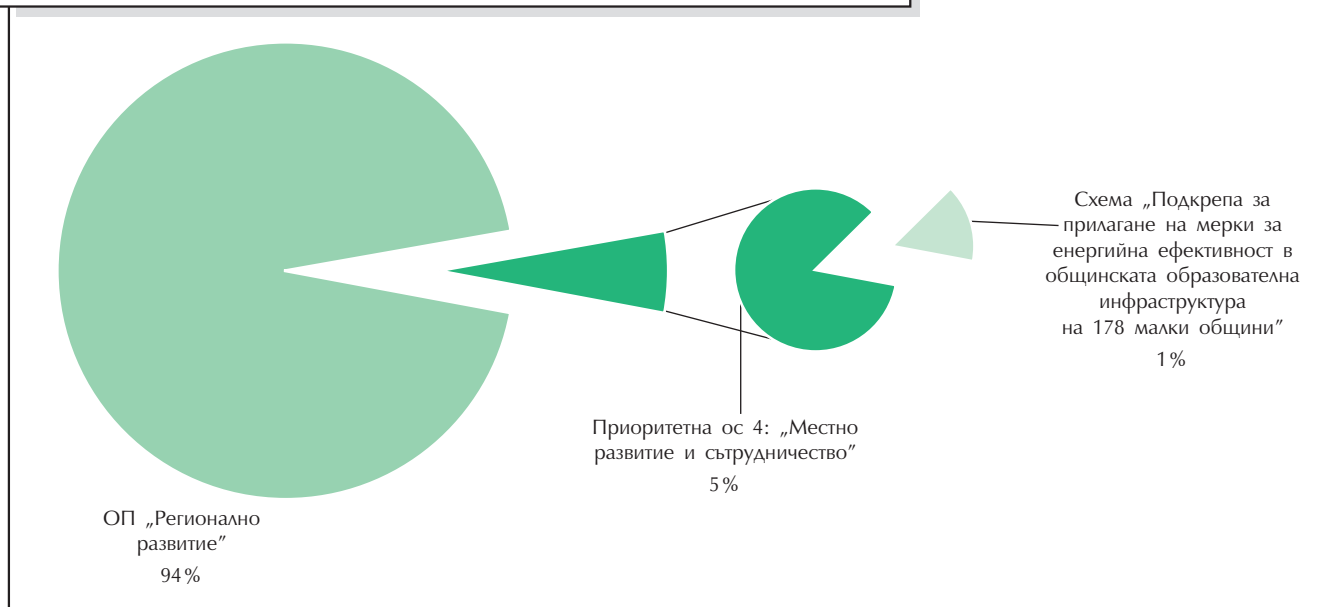
Фигура 29. Дял на индикативния бюджет от ОП „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ“ ЗА ПРОГРАМАТА „ДОСТЪП ДО УСТОЙЧИВИ И ЕФЕКТИВНИ ЕНЕРГИЙНИ РЕСУРСИ“

Източник: Център за изследване на демокрацията, 2011.

И накрая ОП „Регионално развитие“ предвижда изразходването на 27 млн. лв. (или 1 % от целия бюджет на оперативната програма) за схемата „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинската образователна инфраструктура на 178 малки общини“.

Фигура 30. Дял на индикативното финансиране от ОП „Регионално развитие“ на схемата „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинската образователна инфраструктура на 178 малки общини“

Източник: Център за изследване на демокрацията, 2011 г.